

СЕРГЕЙ ГЕРДЖИКОВ

ИЗТРЪГВАНЕ

chitanka.info

Стоя на ръба и поглъщам пейзажа, а по-точно той ме поглъща. Бурята е направила мястото пределно настръхнало, „фотографско“. Белият скален венец обгръща в широка дъга бушуващото зелено море, слято с небето. То се свива с тътен под мен и се разбива на пелена от пръски. Някъде напред е скалният мост... Преди четири години бях на такъв скален бряг с такъв скален мост — остров Гозо край Малта, и бях изпаднал в същото състояние — самотно бягство.

Днес бягството ми е дотук, при отвесите на Тюленово. Вълните атакуват стърчащите скали, пръснати край брега. Скали от моята младост, познати и опитомени форми, по които съм пълзял с партньор или соло без въже. Соловите изпълнения често свършваха с бухване в бистрите води. Катеренето е възлизане от всичко мътно, застояло и блатно към яснота. Когато тялото е вкопчено в схватка с вертикалния и надвесен терен, житейските драми избледняват, бориш се буквално за живота си и излизаш пречистен. Споменът от тези скали ме поглъща и предизвиква отново. Как ли ще приеме тялото ми едно закъсняло вкопчване? С катеренето съм приключил от две години, обещах на Дани да се пазя за нас, тримата с малката Мартина.

Срещнах Дани тук преди шест години. Изплува пред мен на малката скала и в миг ме превзе с мокра усмивка и широко отворени черни очи, опиянена от залива. После плувахме заедно и пълзахме наоколо по отвесите...

Върнах се при загубената свобода и началото, със задавено очакване за някакъв край. Пристъпвам по пътечка близо до ръба. Ето го Мостът! Трийсет метрова скална арка, под която зее начупена кухня. Стигам до него, там лежи паметна плоча, закрепена в средата на арката:

На ЧЕЧО
ОТ ПРИЯТЕЛИТЕ

До надписа е закрепена снимка на човека, който е паднал или се е хвърлил от тук. Младо лице с очила. По-нататък на самия ръб е закрепена друга плоча:

СБОГОМ КИРЕ ОТ ТУК — КЪМ ВЕЧНОСТТА

Плочата е малка, без снимка и години, лаконична и сгъстена като човешката съдба пред бездната. Тук спирам и сърцето ми спира. Пристъпвам към ръба до плочата и поглеждам надолу — кипеж и тежък ритмичен трясък. Там долу в безмилостните камъни се е разбил Кирил и се е „пренесъл във вечността“. Вечност? Клише на безпомощния ни ум, прикривана с думи неизвестност. От тук до смъртоносното дъно е налудната смелост на отчаяния. Стоя във вцепенение и се губя, грохотът дълбае забрава и тишина в пламтящия ми мозък. Гледам бездната, а тя ме иска.

Напуснаха ме. Дани ми отне малката Мартина и я заведе при майка си. Поводът беше моя въображаема среща с гадже в заведение. Беше видяла във Фейсбука някаква снимка, публикувана от моя позната. Мъжът, в полупрофил, беше припознат и разобличен като мен самия. Последва невъобразима сцена, напразно отричах. Същата вечер, почти в полунощ, те си тръгнаха. Марта се беше залепила за майка си и ме гледаше като чужд. Две седмици звънях и пусках есемеси, никакъв отговор. Два пъти ходих до детската градина, но Марта я нямаше. Бяха я спрели, за да я пазят от баща ѝ прелюбодеец.

След седмица заминах на археологически разкопки. Цял месец Лудогорието се печеше и земята изпръхваше без капка дъжд. Живеехме в бунгала на суха поляна. Разкопките вървяха с дисциплинирана монотонност. Разкривахме разрушени крепостни стени сред хаос от варовикови късове от тракийския град Хелис. Копаех, изривах, бутах колички и чоплех с мистрия, а в главата ми се въртяха едни и същи натрапливи спомени и мисли. Студентите си разменяха плоски шеги от типа: „Арбайт махт фрай“, а аз бях загубил всякакви следи от чувство за хумор. Мобилната връзка в лагера се осъществяваше на хълмче до руините. Вечер засядахме около дългата маса на хаотични разговори, в които се включвах без ентусиазъм. Нощем в стаичката, която делях с професора, се будех и излизах под звездите за цигара все с тази буца в гърлото.

Телефонът мълчеше и почти не звънях. Дани ми вдигна два пъти. Били двете в Поморие. Можел съм да ги видя там, неутрално място на

250 километра. Дани великодушно се съгласи да говоря с Марта, но тя „не искала“. Мъждукаща интернет връзка имаше в хижата наблизо. Следобед прескачах до там и вадех таблета. Отварях клюкарницата на Зукърбърг с мазохистично отвращение, колкото да проверя има ли нещо от моите. Един ден в Месинджъра се появи: „Извини ме, припознала съм се, на снимката не си ти.“

Тази реплика не ме зарадва, а направо ме зашлеви и затегна буцата в гърлото ми. Сюжетът се повтаряше няколко пъти с жестока упоритост. Изтрих я от „Приатели“ и добавих профили на всякакви непознати девойки. Оставих я да ги вижда.

Споделих случилото се с двама приятели в мрежата. Получих дълго съобщение от единия, в което ми обясняваше, че проблемът ми е абстиненция. Когато не можеш да изтръгнеш тежка зависимост, смазваща привързаност към алкохол, дрога или човек, копнееш разкъсващо. Имам ли абстиненция към Дани, или само мъка по дъщеря ми? Обичам ли я, или не? Мозъкът ми пулсираше и се разпадаше. Не можех да се усмихна искрено, не ми се говореше, страшно ми беше когато мълча.

Идваше краят на разкопките. В безсънните нощи се оформи плана да отида на морето и да покатеря. В малка раничка подредих катерачни обувки „еспадрили“, лек екип и челно фенерче. На следния ден плисна дъжд, изкопът се наводни и разкопките приключиха два дни преди срока. Студентите се пръснаха по автобуси и влакове за вкъщи, а аз бях свободен да блуждая.

Понасям се по напуснатото поле, изгорено от слънцето. Крайпътните дървета са замрели, по тях не трепва и листо, изнизват се назад в пълна тишина. Слънчоглед, царевица, гола обгоряла земя. Слънчогледите в редици жълтеят посърнало, навели глави. Хълмовете се издигат и спускат необхватни и безразлични. По полето няма жив човек.

Пътят след Исперих е пуст и невероятно занемарен. Явно не е видял ремонт, откакто е построен. Този напукан, надупчен и изоставен асфалт е лицето на мърлявщината и мизерията на този край, захвърлен в праха на безвремието.

Трябва да заредя газ и да се въоръжа с търпение. Затишието е бременно с буря. Радиото пращи, къде са десетките „национални“ станции? Цифрите на радиовълните текат и пак спират на „БНР“ —

единствен и неизбежен звуков фон. Преминавам през няколко бедни села по пусти улици, покрай глухи магазинчета и празни кафенета. Няколко пъти мярвам по селските пейки сковани старци с отпуснати ръце. Угнетението се усилва и уляга, расте и се просмуква в цялото ми тяло, превзема ме отвътре.

Спирам и завивам в миниатюрна бензиностанция с името ОЧКО. Човекът е сам и опърпан като фирмата си. Питам го за тоалетна, колкото да кажа нещо на някой. Оставям го да зарежда и минавам зад малката постройка. В клозета усещам задушаването с всяка фибра. Гърлото ми се свива в спазъм и в гърдите ми се надига вик.

И отново се понасям през равнината, през спрялото време и борбата с надупчения асфалт. От мен се изтръгва грозно проклятие. Главният път е още далеч. Мярвам стадо крави, пасящи лениво край банката и спирам. Излизам да поразхлабя гърлото и дишам дълбоко. Пастирът се подпира на тояга и ме гледа. В погледа му няма любопитство, а само някаква унесеност. От сянката на дърветата се изправя забулена жена. Махвам за поздрав и се усмихвам. След няколко километра виждам очукана и грозна табела във формата на трикрила перка с надписи: Варна–Шумен–Исперих.

Отново пускам радиото. Съскане, после натрапливо зазвучава „Христо Ботев“. Говори познат школуван глас, сякаш записан от преди петдесет години. Другарката от културния отдел разказва за творчеството на „Mungo Jerry“, групата на английския поп изпълнител Рей Дорсет от началото на седемдесетте, а стилът напомня беседа по културни въпроси от онова време. Престарелият Дорсет е май в Банско сега, на фестивала.

После зазвучава и забравеният хит:

*Чик-чичик-чик-чичик
In the summertime when the weather is hot
You can stretch right up and touch the sky
When the weather's fine
You got women, you got women on your mind
Have a drink, have a drive.
Go out and see what you can find
През лятото, когато е горещо*

можеш да се пресегнеш и да докоснеш небето.

...

*Пийни едно, подкарай колата,
излез и виж какво можеш да намериш.*

Май се танцуваше в този ритъм и това беше станало дори мода: някакво смешно удряне на бедра и хълбоци един в друг, как беше името на танца? Аа, кунгфу. Разтягам устни в крива усмивка. Поглеждам се в огледалото. Усмивка, която държи на разстояние всички около мен. Угасям радиото.

Закапва едро, а после завалява проливен дъжд и равнината плувва в сива пелена. Излизам на главния път за Шумен. Карам плавно и сякаш плавам, порейки мъглата. Тегаво място, тегаво време, тегава страна, но красива. Ще мина през Златните пясъци, Албена и Балчик. Времето е мое...

Нагласям джипиеса за Тюленово, близо триста километра. Скоро излизам на магистралата, асфалтът лъщи, дъждът блъска на талази и едва виждам напред през бесните махове на чистачките, които сякаш искат да ме зачертаят. Линията на екранчето води на запад от брега, далеч от Албена и Балчик, далеч от утешаващата глъчка. На една бензиностанция спирам. Набирам номера на хотел „Орбита“, запазвам стая, вземам си сандвич и продължавам. Вали сякаш за последно, небесната вода се излива като потоп. Плувнали пусти пътища, фаровете едва пробиват полумрака. В главата ми не спира да звучи тъпият рефрен на Дорсет:

*Have a drink, have a drive.
Go out and see what you can find!*

Късно следобед влизам в Тюленово. „Орбита“ е близо до рибарския кей. Семейният хотел спи като след сезон. Хазайката ме посреща и настанява, на входа на банята се сблъскваме с някакво

момиче, усмивки. Хвърлям куфара, вземам фотоапарата и излизам да се разведрия — дъждът е спрял.

Тук двама души са се хвърлили от трийсет метра и са се разбили в твърдостта на морето, навярно тласнати от разкъсваща липса на ясен път. На какъвто и да било, дори отвличащ смисъл. В главата ми се върти натрапчив клип с тялото ми, което се удря и разпада долу. Болката отново се разраства, аз я поемам и превръщам в някаква неестествена и нарастваща наслада. Финалното решение е под мен. После тук ще закрепят още една табелка.

Абсолютни глупости! Нещо фалшиво има в „красотата на болката“ и „духовното извисяване от страданието“. Да си зле е просто беда, която сам си причиняваш. Депресиите се усилват в облачно, мъгливо и притулно време като днешното. Знам, че серотонинът в главния ми мозък е намалял драстично. Откъсвам се от пропастта, от надвисването си, въздъхвам и поемам към ресторанта. Време е за едно питие и вечеря. Вкусна морска храна! А утре ще видим... Ще покатеря наоколо, напук на обещанието!

Ресторантът е надвесен над залива, клиентите са оредели, а сервитьорите се скатават някъде. Сядам до прозореца към морето, луната пробива облаците, отварям менюто. Разглеждам го, но не мога да „вкуся“ нищо и не усещам никакъв глад. Поръчвам си само ракия и салата. Площадката за живата музика е пуста. Срещу мен сламено руса жена плаща сметката и догонва дъщеричката си. Отпивам и блуждая, включвам фотоапарата и разсеяно гледам заснети мигове с моите. Алкохолът ме сгрива, но не ме отпуска.

Без жалост и надежда мисля за нея, тя отнема дъщеря ми, използва я за оръдие срещу мен. Това се е повтаряло няколко пъти и ще се повтори пак. Луд съм, за да се терзая по такава жена... Но кой избира това? *Любовта* (кисело разтягам устни) ни превзема отвътре и обсебва живота ни: болка, обида и стягане в гърлото, широко отворени детски очи. Брегът се притулва във влажната нощ. Пия втора ракия, но не мога да се отпусна в обятията на тази лунна вечер. Ах, колко ми липсва приятел на тази маса! Небето се променя бързо, сивите облаци се разкъсват. И тази бледорозова кръгла луна! При пълнолуние лудите са особено активни, затова ги наричат „лунатици“... Ресторантът обезлюдява, а аз съм още трезвен, макар и с мътна глава.

Морето сякаш се изтощава и заспива.

Go out and see what you can find!

Порехме прозрачните води между белите скали, пръскахме се и се гонехме. Изкатервахме се до върха на някоя скала и се хвърляхме във водата. Сега съм пак тук, за да се намеря на светлинни години от онези дни. Плащам и се потътрям към изхода. Попивам с тялото си залива и потръпвам. Нещо се е променило! Заливът е почти спокоен, вълните са приглушени, небето е пречистено от бурята, луната свети. Ще трябва да се прибера в празната стая. После ще се въргалям в чаршафите, ще пуша на балкона и ще чакам утрото. Спасението на утрото. Безразличието на утрото. Наказанието на утрото!

Изкачвам пустата уличка, трите хотела са тихи и присветват полусляпо. Озовавам се до входа на „Орбита“. Посягам да отворя вратата и се спирам. Превърнал съм се във валмо от разкъсани нишки, което трябва да разчистя, или... „от тук — към вечността“ — лесно е да се напише! Потрепервам — в тази нощ трябва нещо да се *изясни и приключи*.

Вярната посока не е надолу, Кире, а нагоре... Нагоре валмото се разтапя. Възлизането е трудно и в тази нощ налудно..., но затова пък окончателно. Разтрепервам се. Отивам до колата. Посягам и отварям капака. Хващам раничката и замирам в колебание. Нощем? Соло по трийсет метра мокър отвес? Винаги има първи път и никога не е късно да откачиш под луната. Бурята се е изтощила и морето ми дава шанс.

Тръгвам с раничката на рамо, стигам брега с лодките. Напред са проблясващите гребени на вълните. Горее лунният диск, пробиващ облак и обвит в ореол. На стотина метра на юг е „казана“ до Моста. Там вълните се укротяват... Не съм го изкачвал от кога... И никога нощем. Спирам до първата лодка, оставям раничката, събличам се. Сякаш се готвя за екзекуция. Обувам еспадрилите, притягам вървите, идва познатият страх, който помита вцепенението. Усещам тръпката в пулса и в мускулите си, битката ще се състои. Загрявам по привичния начин — кръгове с ръцете напред и назад, кръгове в кръста, напати наляво и надясно с краката. Челникът работи и е непромокаем.

Пристъпвам решително във водата, нагазвам и скачам с главата напред. Студено, та чак сърцето примира. Вълната ме залива. Гмурвам се в черното, да свикна. Посоката я избирам инстинктивно. След десетина метра завивам надясно и плувам почти под вода и по усет. С всяко движение се успокоявам и фокусирам.

Вече не се чувствам луд, дори объркан. Пред мен е надмогването или поне началният ход — *изтръгването*. Поря вълните и правя леки гмуркания, под водата е тихо и чувам ударите на сърцето си. После отново изплувам под тази омагьосваща луна и танцуващи отблясъци. Взирам се в надменния бряг вдясно. Скалите се открояват призрачно, релефите се очертават с дълбоки черни сенки.

Стигам до района на моста. Тук отвесът е пълен, вляво е рамото на арката с полегата форма, вдясно на места — лек надвес, но теренът е познат. Брегът прави полукръг и се оформя заливче. Водата е подълбока и спокойна между едрите камъни. Спирам при стърчащ камък, приютен от вълните. Изпълзвам и се изправям. Лъчът на челника облизва варовика насреща. Очертавам си линията: право нагоре, после надясно покрай навеса, следвам гънката. В главата ми прокънтява даденото от мен обещание: „*Никога повече няма да рискувам живота си. Заради Марта и теб, за онова, което е между нас!*“...

Обещанието следвах обезличаващо, не вдигах телефона за катерене, партньорите ме оставиха. Оставих си малки излети... Прости ми, Марти! Трябва да погледна в себе си, а ми е още мътно. Само *тази разтърсваща тръпка* ще ме избистри! Насочвам снопа светлина. Гледам релефа, повече помня, отколкото виждам в светлия кръг. В този миг гърбът ми изтръпва от студен удар. Морето ме тласка и предизвиква. Целият ми страх се е оттеглил. Скачам в дълбокото, светлината на челника играе в чернотата, възлизам нагоре и след секунди опирам длани в скалата.

Първите движения са мъчителни. Върховете на ескадрилите са още под водата. Напипвам здрава хватка за първите фаланги. Набирам се и се зацепвам с краката на триене. После още едно сигурно захващане. Челникът очертава гънките добре! Виждам на два метра над мен и тази осветена област се разширява нагоре с всяко следващо движение.

Възлизам все по-уверено и стъпвам все по-сигурно. Влизам в плитка ниша, скалата е суха. Тук имаше тесен перваз надясно, да, ето го... Пъхам пръсти в плитка цепка и намирам с носа на обувката прагчето. Тук е мокро, но обувките държат. Накланям торса наляво в противонатиск. Нагоре намирам нова хватка. Усмирявам дишането. Чувам приглушена вълна отдолу, вече съм набрал височина. В най-лошия случай ще скоча право под мен, в дълбокото.

Изкачването завършва само след минута. Надничам над ръба срещу заспалите хотели. Измъквам се целия и се изправям на ръба. Направих го! Обръщам се към луната, вдигам ръце. Ръцете ме болят, но главата ми е бистра, боли ме от възторг! Усмивкам се широко и сякаш изведнъж отново всички ме познават и поздравяват.

ЗДРАВЕЙ, СПАСЕ! ОТ ТУК — КЪМ ЖИВОТА И КЪМ ДОМА!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.